Näköala Hvarin saaren espanjalaisesta linnoituksesta: Lopar pisimmässä laivarivissä äärimmäisenä oikealla.

Purjelaivalla Dalmatian rannikolla Kroatiassa

Dinaariset Alpit - vuorijonoja ja vajoamia 645 kilometrin pituudelta. Korkein huippu yltää 1832 metriin ja vuorijonot toistuvat Adrianmeren saarissa. Aurinkoa ja lämmintä tuulta piisaa - täällä voisi purjehtia ikuisuuden.

TEKSTI ja KUVAT: AINO RIMPPI

Kaksimastoisen purjealus Loparin köydet irrotetaan Splitin satamassa ja parinsadan kilometrin matka kohti Dubrovnikia alkaa.

Tänne Dalmatian rannikolle jo antiikin kreikkalaiset toivat viinirypäleen. Iloksemme viiniä viljellään yhä. Viljelmät kipuavat ylös vuorten seinämiä satoihin metreihin, ja työ viiniköynnösten parissa on tehtävä ilman koneellista apua, jalkaisin ja käsin. Viini on Kroatiassa arvostettu juoma. "Kannattaa unohtaa vesi ja juoda viiniä", myös asiantuntijaopas **Hajni Kiss** houkuttelee ja mehän tottelemme.

Ennen lähtöä purjehdukselle ehdimme kuitenkin sukeltaa Splitin Vanhaankaupunkiin. Ja rankkasateeseen. Onneksi paluumatkalla on enemmän aikaa tutustua tuohon mielenkiintoiseen labyrinttiin, Rooman keisarin vuonna 300 rakennuttamaan palatsialueeseen.

Mustekaloja ja merisiiliä

Sade lakkaa. Levittäydymme kaksimastoisen Loparin kannelle haistelemaan Adrianmeren suolaisia tuulia. "Vesi on täällä suolaisempaa kuin muualla Välimeressä", Hajni valistaa.

Myöhemmin iltapäivällä Lopar lipuu korkealla kalliolla kohoavan Pyhän Pietarin ohi ja rantautuu laituriin Makarskan Rivieralle. Palmut viittoilevat kohti auringonlaskua ja kymmenet ravintolat odottavat ruokavieraita. Kolme grillattua pientä mustekalaa ja lasillinen valkoviiniä päättää risteilyn ensimmäisen päivän. Ravintolan terassilta vielä katselemme, miten pari kaveria vetää rannalla pientä nuottaa apuvälineenä jolla. Sitten onkin jo korkea aika ryhtyä etsimään satamaa ja purjelaivaamme.

Moottorin puksutus herättää auringonnousuun, aamiaiskello kilkattaa. Parin kolmen tunnin kuluttua miehistö etsii poukaman, ja pääsemme uimaan. Pari miehistä tähystelee snorkkelin avulla merisiilejä ja merimakkaroita - niitä löytyy, joten parasta olla tapailematta pohjaa. Uiminen suolaisessa vedessä on helppoa, joten uskaltaudun sammakkoni turvin parinsadan metrin matkan rannalle ja takaisin. Toivottavasti täällä ei ole haita!

Mljetin saarelta kohti Dubrovnikia

Lopar päätyy Mljetin vehreälle saarelle, jossa on aikaa retkeillä kansallispuiston läpi saaren kahdelle järvelle. Takimmaisessa järvessä sijaitsee pieni saari ja saarella 1100-luvulla perustettu benediktiiniluostari. Luostarin kirkko toimii museona, varsinainen luostari ravintolana. Jo roomalainen ylimystö tunsi saaren, ja tarun mukaan myös Odysseus. Nyt matkailijoita käy vain päiväseltään, joten saari on rauhallinen asunpaikka sen noin tuhannelle viljelijälle. Seuraavana päivänä seuraamme Peljesacin 65 kilometriä pitkän niemimaan rannikkoa, keula kohti Dubrovnikia.

Tuo Adrianmeren helmi on kaupunkitasavalta 1400-luvulta ja vuodesta 1979 Unescon suojelukohde. Vuoden 1667 maanjäristyksen ja 1990-luvun Jugoslavian sodat kokenut kaupunki on jälleen ehjä kalkkikivikatuineen ja -rakennuksineen. Suojeluspyhimys Blasius on pitänyt hyvää huolta sen korkeasta muurista ja 16 tornista: "Vapaus ei ole myytävänä, ei kaikesta kullastakaan". Tosin Dubrovnikin Vanhakaupungin talot ovat nykyisin paljolti ulkomaisessa omistuksessa.

Monivaiheinen menneisyys

Sipanin saarelle purjehdittuamme pääsemme maistelemaan paikallista viiniä. Kauan emme voi kieltämme kostutella, sillä viljelijällä on kiire. On sadonkorjuun aika. Lavat Mali -rypäleviljelmät ulottuvat korkealle vuorten rinteille. Osa pullotuksista tosin on kovin tanniinisia - kaiketi täkäläisten mieleen.

Jokapäiväisen uinnin jälkeen tavoitamme Peljesacin niemimaan jatkeena olevan Korculan saaren ja kaupungin, jota myös kutsutaan pikku-Dubrovnikiksi. Vihollista vastaan rakennettuja muureja Korculassa on ollut alun perin kolme, nyt tuskin yhtä. Viisi tornia sentään ovat paikoillaan. Kreikkalaiset rakensivat kaupungin 300-luvulla ennen ajanlaskun alkua.

Roomalaisetkin viihtyivät Splitissä.

Lounas on katettu salonkiin.

Kreikkalaisten jälkeen tulivat Dalmatian alueelle roomalaiset noin vuonna 100, Bysantin aika oli 700-luvulla, mutta myös slaavilaiset valtasivat alueen ja venetsialaisten kädenjälkeä voi yhä ihailla monissa rakennuksissa. Lisäksi Napoleon ja Itävalta-Unkarikin mahtuvat luetteloon. Jugoslavian suuren miehen Titon kuoltua myllerrys alkoi jälleen, mutta Suur-Serbian osaksi Kroatian ei tarvinnut suostua. Se itsenäistyi vuonna 1991.

Isoäidit pitävät yllä järjestystä

Asukkaita tässä Korculan pikkukaupungissa on noin 400 ja vain kroatialaisia. Ulkomaalaisten asunnon ostolle on ehdot: "Kaikki tuntevat kaikki, kaikki tietävät kaiken. Jos kaupunkiin haluaisi muuttaa, olisi otettava mukaan myös isoäiti", selvittää paikallisopas, mutta lisää, että isoäitejä on myös vuokrattavana. Isoäidit nimittäin pitävät kaupungissa yllä järjestystä.

"Marco Polo kuoli Korculassa" opas jatkaa, "Kaupungissa on yhä perhe nimeltään Di Polo, Venetsiassa sellaista nimeä ei löydy". Ja toden totta, yhdeltä kadulta löytyy myös Marko Pololle omistettu putiikki, jonka näyteikkunassa sankarin pysti hymyilee arvoituksellisesti.

Hvarin aurinkosaari ja Hvarin kaupunki on paikallisten julkkisten lomanviettopaikka! Laventeli ja oliiviöljy ovat viinin lisäksi tunnetuimmat tuotteet. Antiikin kreikkalaisten jälkeen saareen ihastuivat erityisesti venetsialaiset, jotka valitsivat kaupungin sataman laivojen talvipaikaksi.

Hvarissa kannattaa kiivetä kaupungin yläpuolella sijaitsevalle kukkulalle, Spanjolan linnoitukseen. Näköala on huikea. Linnoituksen nimi on peräisin espanjalaisilta, jotka 1300-luvulla olivat mukana sitä rakentamassa. Linnoitus kuitenkin oli jo olemassa illyrialaisten aikaan. Ennen ajanlaskun alkua!

Kuvatekstit:

1) Sipanin saaren viiniviljelmät kohoavat korkeuksiin.

2) Näköala Hvarin saaren espanjalaisesta linnoituksesta: Lopar pisimmässä laivarivissä äärimmäisenä oikealla.

3) Hvarin saarella oli oma paikallisopas.

4) Miehistöllä riittää töitä.

5) Adrianmeren liikennettä

6) Pienellä aluksella ollaan liki luontoa.

7) Joskus laiturissa on tungosta.

8) Lounas on katettu salonkiin.

9) Marko Polon kaupunki, jossa iso-äidit pitävät yllä järjestystä.

10) Roomalaisetkin viihtyivät Splitissä.

FAKTAT KROATIA

Adrianmeri, Dalmatian rannikko Split-Makarska-Mljet-Dubrovnik-Sipan-Korcula-Hvar-Split. Paluumatkalla ennen Splitin kaupunkia sijaitseva Brac jäi pois ohjelmasta avomerelle vallitsevan kovan tuulen vuoksi.

Sijainti: Entisen Jugoslavian länsirannikko, nykyisin Kroatia.

Valuutta: kuna

Uskonto: Kroatian perustuslaki takaa uskonnonvapauden, 85 % roomalaiskatolisuus

Aikaero Suomeen: - 1 tunti

Aktiviteetteja: Uiminen, veneily, retkeily, patikointi, pyöräily, sukellus historiaan.

Etäisyyksiä: Split - Zakgrep n. 410 km, Split - Dubrovnik maitse 227 km.

Hintataso: Kaupungeissa ja rannikolla hinnat Suomen tasoa, sisämaassa edullisempaa.

Juomat: vesi 3 x ½ l pulloa/pvä laivalla viikon ajan maksoi yht. 20 euroa.

Oluen hinta baarin tai ravintolan mukaan, alkaen n. 2 euroa/lasi. Talon viini keskihintaisessa ravintolassa n. 10 - 15,- euroa / 0,75 l, laatuviini 0,75 pullossa n. 30,-. Laivalla viinipullo maksoi 12 euroa.

Marko Polon saari, jossa isoäidit pitävät yllä järjestystä.

Pienellä aluksella päästään lähelle luontoa.

Adrianmerelle on paljon liikennettä.

Pieni annos Belinkovac -yrttilikööriä auttoi liiallisen mustekala-aterian jälkeen.

Kravatti sain alkunsa Ranskassa 1630-luvulla kun kroatialaiset palkkasotilaat saapuivat huiveineen, jotka muistuttivat sidonnaltaan tämän päivän kravattia. Tästä kehkeytyi muoti-ilmiö, joka kantaa edelleen.

www.kroatia.fi

Purjehdusmatkoja järjestää: Lomalinja, Finnmatkat, AlbatrosTravel

PLUSSAT

Mielenkiintoinen historia - yhä nähtävissä

Idylliset pikkukaupungit

Välimeren ilmasto

Ystävällisyys

Paljon kala ja äyriäisruokia - suuret annokset

Palvelu onnistui hyvin keliakiasta kärsiville

Paikallisten taito osata englantia

MIINUKSET

Turistien suuri määrä heinä- elokuussa

Dubrovnikissa hyvin vähän autopaikoituspaikkoja

Hvarin saari kartalla.